

Copia fot. de A. Esplugas.

Es tan guapa y ben formada
 que á un teatro dona vida
 y gran entrada...
 Y está de sobras pagada
 ab lo que vé á la surtida.

Y el seté, "sant" matrimoni

CRÓNICA BARCELONINA

Durant llarchs anys crida l'atenció en totes las *soirées*, funcions y reunions ahont la *high-life* dona fé de vida, un matrimoni elegant, ben vestit, correctament existerat ell, en-sombredada ella y carregats tots dos de perfums y joyas, ab profusió de essencias y brillants. El cotxe de dos caballs, l'abono als palcos de 'ls teatros, lo ressorpó als restaurants de més nota son «nostre pa de cada día» per la ben peixada parella. Un reguitzell de didas y un altre reguitzell de minyonas lo róssech que l'ostentós matrimoni passeja per totes parts, á remolch de sas interessants personas.

Durant molt temps, marit y muller, fills y didas y cambreras son l'aditament indispensable en tota festa aristocrática; tothom els coneix, molts els admiran, algú els enveja. Sa historia corre de boca en boca, sas aventuras s'explican á cau d'orella y si 'ls badochs se 'ls miran ab ulls extasiats, no falta qui acull sa presencia ab maliciosas rialletas.

No n'hi ha per menos; ell es l'administrador del F..., important societat en la que figuran moltes bossas fortas. Tothom sab que 'l cárrech de conserje d'una societat, encara que 's disfrassi ab lo nóm més pompós d'administrador, pot produhir, aixamplant molt la màniga, uns bons cinquanta drets mensuals... ¡Y el matrimoni ne gasta cinch cents. Devant d'aquest déficit, á la malicia menos desperta se li acut relacionar las bossas fortas de la societat ahont figura 'l marit, ab la virtut de la muller apetitosa y grassoneta y d'aquí las significativas rialletas que dibuixan las bocas al passar el luxós matrimoni ab son séquit etern de fills, didas, cambreras... y cotxe á la porta.

Y com la fantasia de 'ls mal pensats no coneix aturador desde 'ls temps de Maquiavelo, 's trovan semblansas entre las sonrosadas caronas de 'ls fills y certas encopetadas personalitats barceloninas, 's retalla l'honra de una dona y 's fan epigramas sangrents á costellas d'un mascle.

Y no hi há res de tot aixó. Hi há un calsassas, sí; pero com las gradacions del tipo calsassas son infinitas, la del administrador del F... ofería un aspecte nou è inopinat; l'aspecte que no esperava ningú.

Tot 's reduhía á una falsificació de 'ls rebuts de 'ls socis. En la societat de referencia, els afiliats 's comptan per molts centenars y las quotas son de varias categorías, algunas molt crescudas. Per un descuyt inexplicable de la Junta, tot alló de las quotas y els rebuts quedava á la má del administrador y aquest trobava el medi d'empassarse mensualment dos ó tres cents rebuts y aquets s'encarregavan de sufragar els cotxes y 'ls teatros, els brillants y 'ls vestits, las didas y las cambreras.

L'honra de la muller estava sense mácula, mes no aixís las unglas del marit. El calsassas—hi ha moltes maneres com déyam de guanyarse 'l calificatiu—pera satisfer l'afany de luxu y plahers que á n'ella la corsecava, no vacilá en enfangarse deixantse temptar com Adan per Eva, la astuta. Unicament qu'aquí servían de poma els rebuts de 'ls socis del F...

Aixís ho confessá éll ab las llágrimas als ulls, quan descuberta la filtració després de cinch anys d'usufructuarla, fou cridat á comptes per la Junta.—Ella 'n té la culpa; ella m'ha temptat; ella m'ha perdut. Y ab una bonatxonería sens exemple, confessava que la *renda* mensual que 's guanyava falsificant rebuts, no era per fincar-se, ni per guardar una poma per la set, ni per cubrir sisquera necessitats premiosas... Era per comprarli joyas, per ferli vestits de luxu á una mare tant desnaturalisada que 's jugava 'l pá de sos fills, á una esposa tant perversa que no vacilava en enviar á un presiri al home que la estimava!...

**

CRÓNICA MADRILENYA

Un pegot d'escaleta nomenat Francisco Martin, qu' havia ja sigut condemnat anteriorment á presiri per fets consemblants, estava separat de sa muller, una heróica y santa dona nomenada Valentina Ledesma, á causa de no poguer soportar aquesta 'ls mal tractes de la bestia que Deu li havia donat per marit.

Per lo vehinat 's comptavan detalls esgarrifosos. Aseguravan las vehinas que 'l pegot al tornar á casa borratxo 's divertia aplicant carbóns encesos á las carns de la mártir. El cos d'aquesta, explicavan també, que presentava molts cops la diversitat de tons del arch de Sant Martí, á causa de las caricias del tirapéu del seu home. Los fills del matrimoni també participavan de 'ls instints inquisitorials del seu pare.

Tanta fou la virulencia qu'adquirí en los últims temps la ferocitat del Martin, que la infelissa dona no pogué menys d'abandonar el niu conyugal y posar una respectable distancia entre son cos y las mans del butxí. Aixó fou lo dimecres sant últim.

Mes la infelissa no sossegava. La idea de que havia deixat dos trossos de son cor en las urpas de la fera, era per ella una zgonía lenta. Aixís es que la ansietat pogué en la mare més que 'l temor en la femella y dijous passat ab la excusa d'anar á demanarli una márfega al seu home, intentá veure als seus fillets y ferlos'hi un petó.

'S va presentar en la escaleta ahont trevallava el Martin y li exposá sa petició. Després de sostenir un xich de disputa, ell l'autorisá per passar á dintre á recullir la márfega. La pobra mare s'introduhí ansiosa en lo quarto ahont hi havia 'ls seus fills y fins allí la seguí el marit armat d'una *falsilla*.

Y allí, á la vista de las tendras criaturas horroritzadas, la fera humana 's llensá demunt de sa muller y li enfonzá vintitres vegadas la *falsilla* en lo cos. La espatlla de la pobra martir quedá convertida en un cedás, en una carnicería. Y per entre 'ls esboranchs 's veyá desangrantse ab los últims battechs aquell cor, aquell gran cor maternal que l'havia portada fins allí, á morir devant de 'ls fills que tant estimava. Aquestos, abrassats al cos inanimat, pretenían tapar ab sos débils ditets las feridas per ahont la vida fugia... El pegot en tant, després de rentarse pulcrament las mans, encenia ab tota tranquilidat un cigarro...

**

¿Y Deu ahont es?... pregunto jo. ¿Ahont es aquest ser que tot ho veu, que tot ho disposa sabiament y qu' es infinitament just?

No es á Madrid ni á Barcelona. Acte de magna justicia hauría sigut lligar la luxosa *administradora* del F... de Barcelona ab lo terrible pegot de Madrid. Y el bon jan del calsassas barceloní ab la mártir madrilenya. En lloch de dos matrimonis desgraciats, en lloch de dugas familias perdudas, n' hauría existit no més un y una.

«Del mal el menos» dihuen els católics, mes son Deu, *infinitament bo y misericordiós*, 's complau en disposar del mal, el *més*...

RAMON BERENGUER

LA DONA Y LA PAPALLONA

SONET - IMITACIÓ

La dona qu' es coqueta, la comparo
ab la inconstant y bella papallona,
y que de sobras la rahó m' abona
veurás, lector volgut, sens cap reparo.
Molts cops t' haurás parat á contemplar'ho,
al veure voleyarne llarga estona
prop del llum qu' á las cosas claror dona
al insecte gentil, del flam avaro.
Igual qu' ell es la dona qu' onvilida
per lo brill del metall, sens fré ni mida
ràpida baixa la pendent fatal,
sense pensarse la infelis que un día
gastada pe 'ls plahers, la malaltía
la portará á morir á un hospital.

R. HOMEDES MUNDO.

EL "PAPU"

Segóns veus *volátigas*
qu' han vingut á mí,
hi ha gran safarranzó
en lo camp carlí.

'S treu punta al sabre,
s' engreixa el fusell,
de las bayonetas
's treu el rovell.

S' aprén á fé 'l *passo*
cantant l' *¡uno-dos!*
al *blanco* s' ensajan
els d' esprit fogós.

Y en trobantse dos carlistas
l' un á l' altre 's fan l' ullet
y á l' orella 's dihuen *algo*
molt secret.

¿Qué será?
¿Qué sé jo!...

No puch dirne una paraula
pro... m' estich c...ayent de pó.

A las horas d' are
ja está apunt la gent
del Nort al Mitjdía,
d' Orient á Ponent.

Corren emissaris
per tots els cantóns
donant sants... y senyas
y fent suscripcions.

Ab tragi continuo
del camp á ciutat
's trasmeten ordres
que causan fredat.

No se sab lo que 's projecta,
pro 's projecta algo important
que 'ns té á tots, com fulla al arbre,

tremolant...

¿Qué sera?
¿Qu' es aixó?

No ho sabem ben bé del *certus*,
pero es *algo*... que fa pó.

Fins 's diu que 'n Moore
ha hagut de vení
¡calculéu si es sério
veure en Moore aquí!

Y per fer més grave
aquest cas extrany
ademés de 'n Moore,
va vení en Tristany.

Res dich de 'n Cerralbo
qu' es moro de pau
pro per xó, no 's fihin
de 'ls tipos xau-xau.

En Tristany, Moore y Cerralbo
s' han trobat aquí tots tres
y han trassat plans de campanya
d' alló més.

¿Qué será?
Res de bó:

Quan tres homes així 's troban...
¡es questió de tenir pó!

S' ha parlat d' *alijos*
¡d' *alijos* y tot!
y ha contat molts Maüssers
qui contarlos pot.

'S diu que d' *ocultis*
s' entran municions
y que en moltes casas

s' hi amagan canóns.

De 'ls regionalistas,
's diu que també
anirán al *monte*
per Carlos seté.

Calculin; els de la *toyna*
aliats als de «La Veu»!...
¡Ni una pedra á Catalunya
queda en peu!

¿Qué será?

Ja ho sé jo:

Sera un «¡á mata-degolla!»
d' aquells que fan tanta pó.

A lleuga per hora
aixó vá avansant
y no en va 'ls pacífichs
vivim plens d' espant.

Está á punt de solfa,
la metxa al canó...
Sols falta 'l crit d' ¡arri!
que dongui 'l ...*Senyò*.
Doscents mil carlistas,
cent mil de *La Veu*
quan els cridin;—¡Oixqueel!—
¡cap al Pirineu!

Cap al Pirineu sens falta
ab carril, ab ruch ó á peu
arborant al cim del Maüsser
una creu...

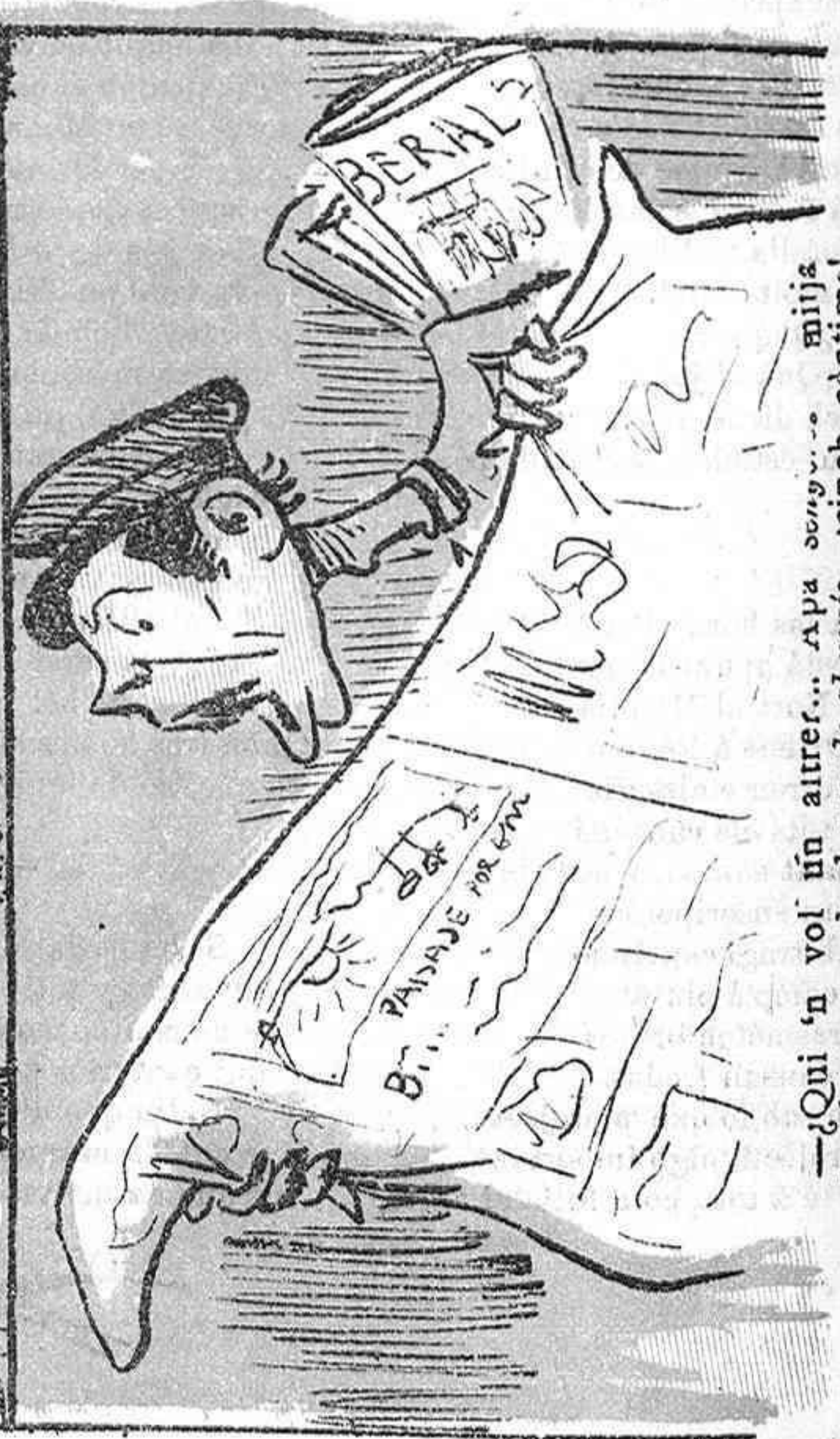
¿Qué farán
al sé allí?

Donchs... *el parto de los montes*
molt soroll, y... ¡un ratolí!

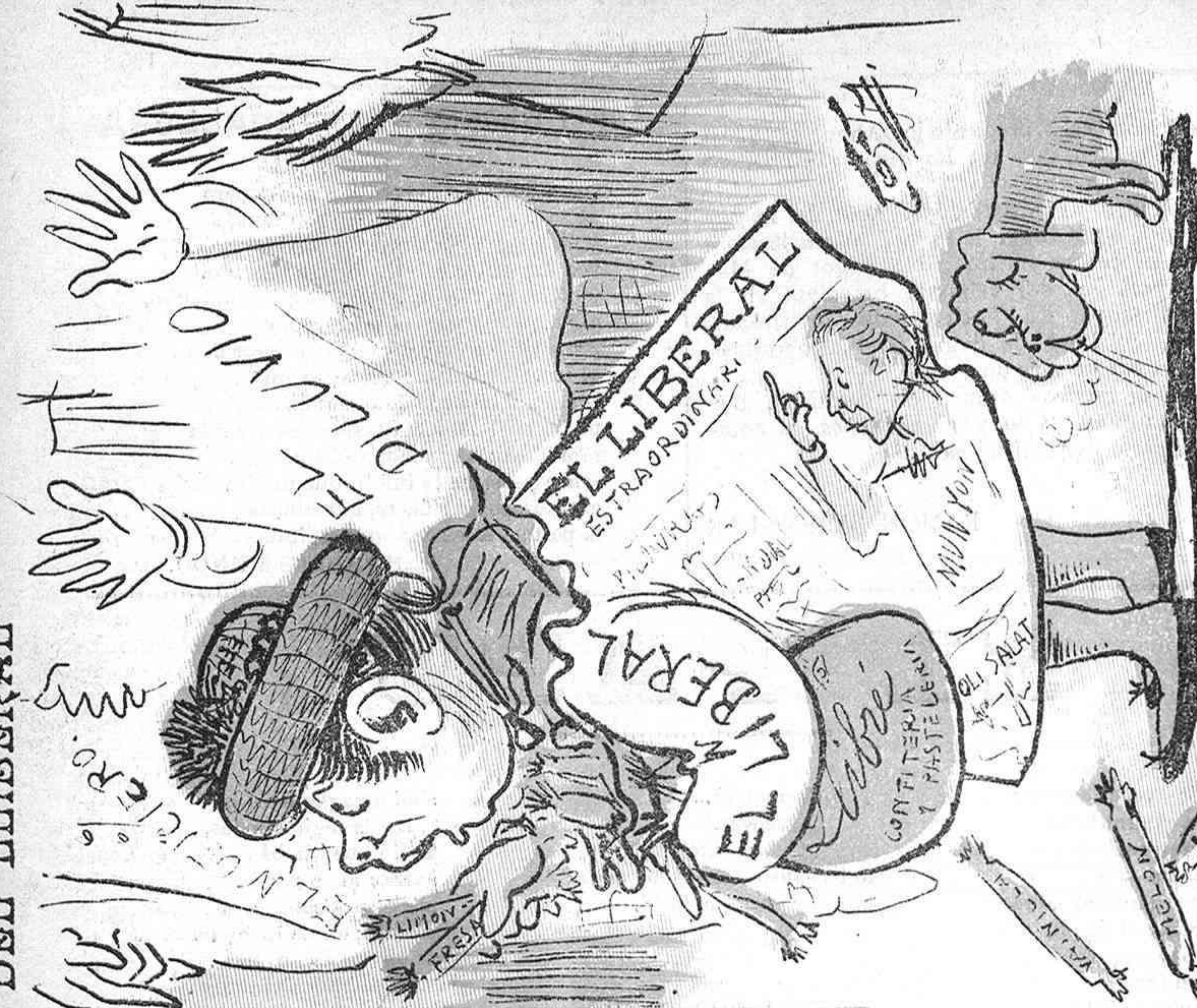
M. RIUSECH.

LAS "BOSAS" DEL LLIBERAL

—¿Qui 'n vol ún altre... apa seny... miija roba de paper ab el mundo al revés... ¡cinch cèntims! A cal drapayre val més.

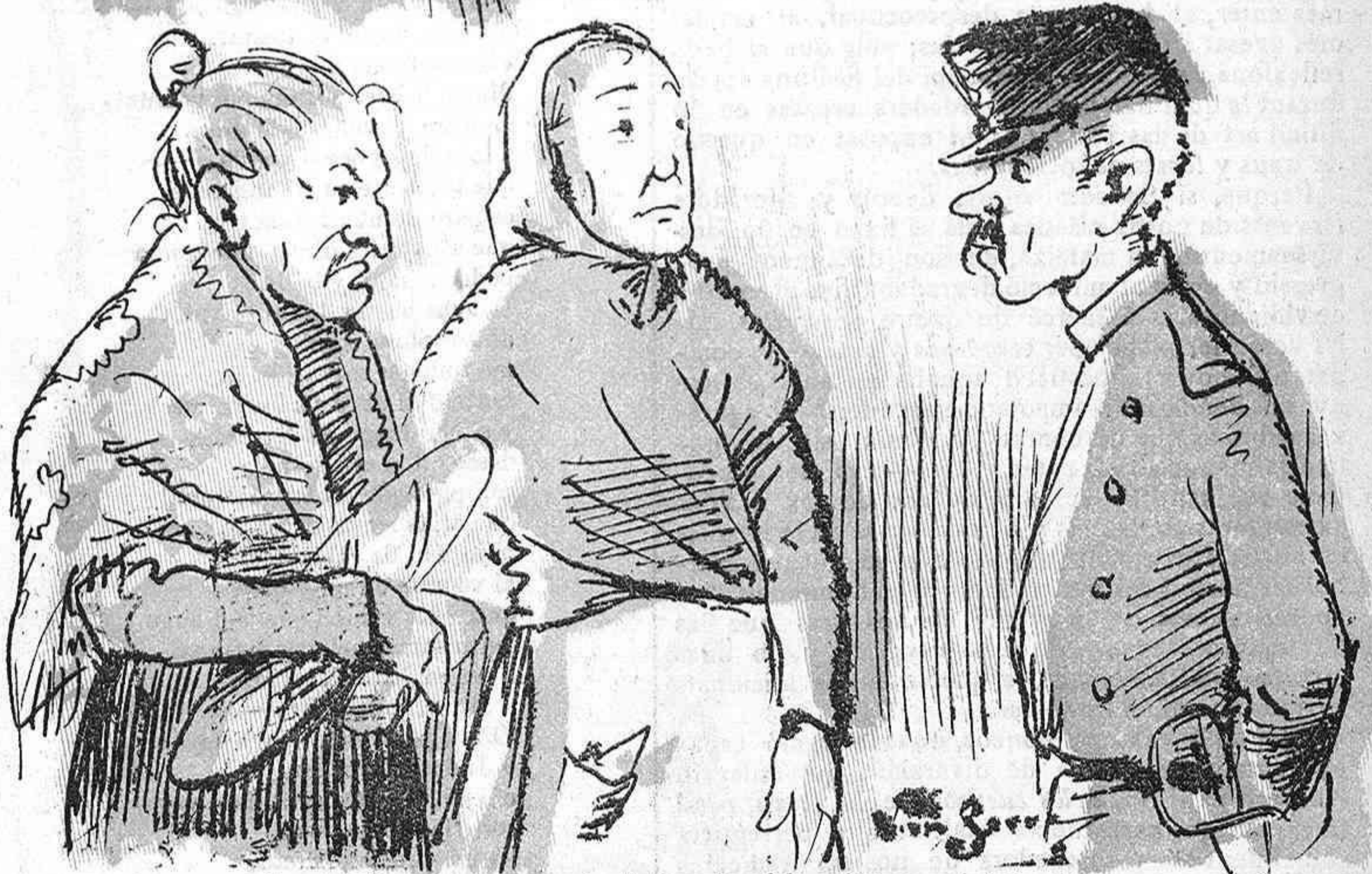

—Tinguin; perque vegin que soch maco y bon minyó y no vull encorrarlos, aqui va un carnetlo. La premsa barcelonina á coro — ¡Moltas gracias... senyor elefanti!

MISCELÁNEA

—De las flors del meu jardí
li he fet eixa toya, Clara...
—¿Que ja estém en primavera?
—¿No m' ho coneix ab la cara?

—Escolti Xanxas, ¿en que 's distingeix el bacallá canari del altre.
—Donchs que el otro, va... callá, mientras que el canari o... canta.

Dol nacional

.....

Torném á estar en plé domini dels *cornuts*. Las banyas tornan á imperar en l' espectacle nacional causant verdaderas catástrofes en los nobilíssims sentiments dels que donan vida al Circo romá modern.

Los digníssims descendents dels ciutadans románs, derraman llágrimas com sigróns tot llegint las tristas noticias, l' una darrera de l' altra referents al reventament continuo d' heròichs gladiadors, gloria y orgull de nostra malaguanyada patria.

D' un cantó al altre d' Espanya vá escampantse la ratxa de *maestros* enlayre, com si passés demunt de l' *Art* (!) per excel·lencia, lo funest anatema del extermini.

Los rotatius no donan l' abast á la publicació de partes oficials donant compte del curs de banyadas espantosas que s' obran pas per entre rengles de costellas fracturadas è ingles endins, regant ab sanch de capdills lo sagrat escenari del nacional espectacle.

Las blancas *mantillas* de las damas espanyolas, qonra y orgull de la festa del valor de nostres grans homes que reganyan lo cap-de-vall de la esquena, están desadas en la calaixera pera deixar ocupar son lloch á las *mantillas* negras, en senyal de dolor inmens y profundíssim per la desgracia nacional ocorreguda ab la agafada del *Bombita* que, segóns diuhen, ha sigut de las de *órdago*.

Desgrácias tan sensibles (?) y tan lamentables (¿?) com la del simpátich mata-bous foradat son més que suficients pera aclaparar y abatre al sér de cor més enter, al home més despreocupat, al mortal més avesat á las grans desgrácias; puig que si be 's reflexiona, representa lo principi del fi d' una época, durant la qual han brillat verdaders espasas en lo difícil art de las banyas, tant exposat en questiò de traus y forats de totas midas.

Perqué, si 'ls admiradors, devots y adoradors fervents de nostra clássica festa se fixan en lo desvirtuament de la mateixa, en son decaiment progressiu y en sa afeminació degradant, fins al extrèm de ridicularisarla á mercé de quatre *senyoritas* que las varen fer plegar per *vergüenza* y *demus*, y comparan la potencia bestial d' aquells elefants ab banyas de *antaño* ab la impotencia manifesta d' aqueixas cabretas que deshonran la *plassa*; si parangonan la maestria dels pares y avis—reys del espectacle que tant 'ns acredita devant de las nacions extrangeras ab 'ls nets y fil·ls dels que en la historia de nostre Circo ocupan lo lloch preferent per simbolisar nostras costum piadosas y sentimentals, no podrán menos de convenir ab nosaltres que las lluytas circenses van de capa-cayguda y ab unas quantas *bombilas* menos, se quedarán els aficionats lo que se 'n diu á las foscas.

¿Qué té d' estrany, donchs, que la nació espanyola, tant necessitada de diversions qu' enlayrin l' esperit patri fins á los *cuernos* de la lluna, passi la pena negra per aqueixa fatalitat que persegueix actualment als mantenedors de nostras tradicions més banyudas? ¿qué tè d' extraordinari que 'ls espanyols *pur sang*, dignes successors dels ciutadans

de la antiga Roma, plorin amargament l' esbotzada d' un dels pochos restos gloriosos del art que 'ns caracteriza?

Avuy que aném cami dret enllá de la regeneració del pais, rendím homenatge als mártirs de la patria ab banyas, víctimas de sa temeritat pera divertir á tot un poble toreat pe 'ls *diestros* de la política y associémnos tots al dol nacional.

PEPET DEL CARRIL.

Clavat en creu

Passo lo tenirne sógra,
un ull de poll, un mal grá,
fins ab la peste bubónica,
ab tot passo, la vritat;
mes ab lo que no 'm conformo
ni may m' ho podré acabar,
es que un pugui tranquil viure
ab un mal vehí al costat;
y si en lloch d' un, dos se 'n tenen
com els que jo haig d' aguantar,
ni Cristo dalt del Calvari
entre dos lladres clavat
va passar més amarguras
que las que jo estich passant.
Calculin: El de l' esquerra
té cinch gossos, quatre gats,
un lloro, dugas cotorras,
tres mossas y un bordegás
que á mes del soroll que móhuen
sempre dins ma casa están
trencantme pisa y menjántsem
tot quant poden *rampinyar*;
y si jo algún cop m' exclamo
dit vehí 'm sol contestar:
«Home fassis una torre
dintre 'l bosch, lluny del vehinat»
L' altre, el vehí de la dreta
á més dels gossos y gats,
que també té en abundancia,
es pare de nou infants
que tots junts dintre una gorra
podrían saltá y ballar.
Donchs bueno, la tal brivalla
ab sos plors, soroll y cants
me trehuen sovint de tino
fentme dí al revés los salms
y si per desgracia 'ls renyo,
desseguida sentirán
son pare que crida:—«¡Moris!
que aixís *viurá* ab tot descans!
Y jo, foll de rábia, trino
al véurem en creu clavat
entre dos vehíns que 's dihuen
¡quin sarcasme! ¡cas estrany!
l' un en Jesús Malvasía
l' altre Prudent Santapau.
¡Oh! si per desgracia 's deyan
ó Judas ó Barrabás
n' estich segur, com si ho veyá,
sortiria de sas mans
ab ma pell feta tirketes
per agarrotar penjats.

S. BRUGUÉS.

LA DONA CATALANA

DIRECTORA: D. RIERA BATLLE.

QUI MÉS MIRA, MENOS VEU

Enamorat en Pepet
de sa promesa la Lola,
creya bé qu'era ella sola
la duenya d'un bell pamet.

Lo seu llavió sonrosat
no 's cansava d'admirarlo,
anyorant petonejarlo
ab la més viva ansietat.

Comptava las gracias mil
de sas galdas satinadas,
enaltint moltes vegadas
de son nas l'airós perfil.

¿Y sos ulls?... Es vritat
que veyia alguna vegada
certa cosa en sa mirada;
mes son cor d'enamorat,
glatia ab forta emoció
rebert sas miradas bellas
puig semblavan munts d'estrellas
sos ulls, per la brillantó.

Sos cabells, sempre lluhits,
elogiava ab alegría
desitjant arrivá al dia
d'esbullarlos ab sos dits.

Sentia boja passió
per tant perfecta criatura
pero tant com sa hermosura
animavan sa il-lusió,

lo seu pit ben modelat,
sa cintura tant primeta,
sos ayres de senyoreta
y son conjunt agraciat.

No era estrany, donchs, que son cor
bullís, sens repós donarse,
y volgués possessionarse
d'aquell magnífich tresor.

Y mostrantse diligent
per encertar aquell pas,
tots los requisits del cas
vá complirlos formalment.

Per fi arrivá 'l jorn ditxós
que als amants tant bé concilia,
y ab gran goig de la familia
va l'enamorat espós,
escoltar lo jurament
d'aquella boca de fada.....
¡com corria la gentada
per admirar tal portent!

Vingué la nit y en lo fons
de l'habitació nupcial,
sellá 'l pacte conjugal

lo ressó de cent petóns.

La nuvia, ¡quin compromís!
no sabia com sortirne;
al fi hagué de descubrirne
que tot ho duya posíts.

Aquell color sonrosat
de sos llavis, se fongué;
y un tó pàlit s'estengué
per son rostre satinat.

Dels ulls, sols un n'era bó
l'altre, de vidre imitat,
y al tréuresel, un forat
vá quedar que feya pó...
Quan la perruca s'alsá,
sa cabellera abundosa
's torná calva espantosa
que feya horror de mirá.

Lo seu pit que tant lluhía,
de cotó fluix era fet;
y l'avans graciós cosset
com per encant 's fonía.

Resultant, que sa nuesa
en lloch de causá il-lusió
inspirava compassió
y feya sentir feresa.

El bon Pep, desesperat
puig que ab lo que vist havia
en lloch de dona tenia
un esqueleto animat,
fugí al punt del costat seu
y aixís ab ira exclamá;
—¡Quant cert es aquell refrá
<Qui mes mira, menos veu>!

DOLORS RIERA BATLLE.

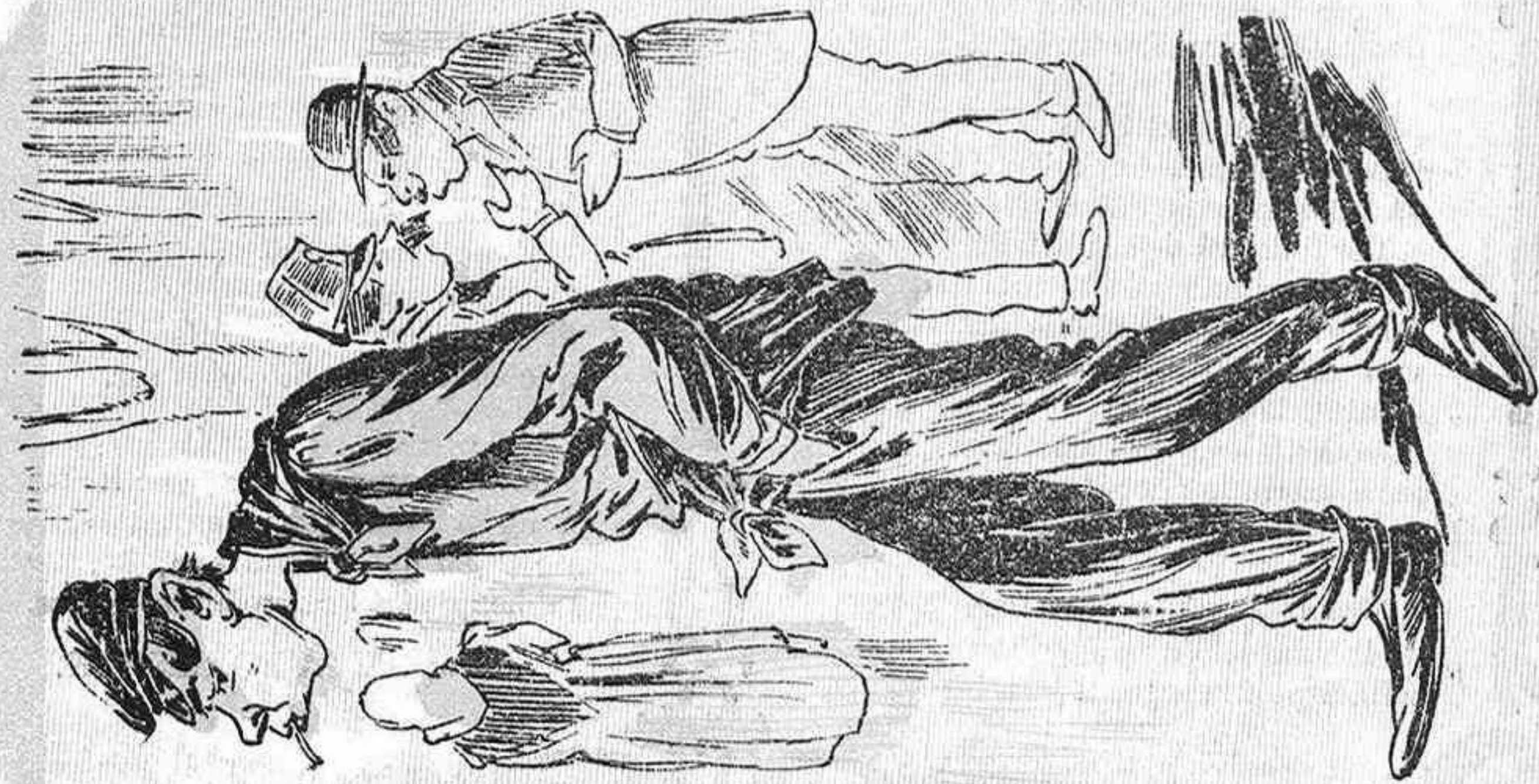
Cantars

Quan un jove vol besarnos,
y 'ns ho diu, no ho permetém;
pro si ho fá sense avisarnos...
¿qué dimontri li hém de fer?

El qui diu mal de las sogras,
també 'n diu tácitament
de sa esposa y de sas fillas
que ab lo temps ho poden ser.

Mes de un cop jo hauria dit
á algún home: «tú m'agrades»,
y per pór del «que dirán»,
m'he quedat sempre ab las ganas.

PEPETA FORGERON.

El Raventapans esperant á n' el Patanqueta y al Lloro mut per partirse tranquilament las ganancias del dia.

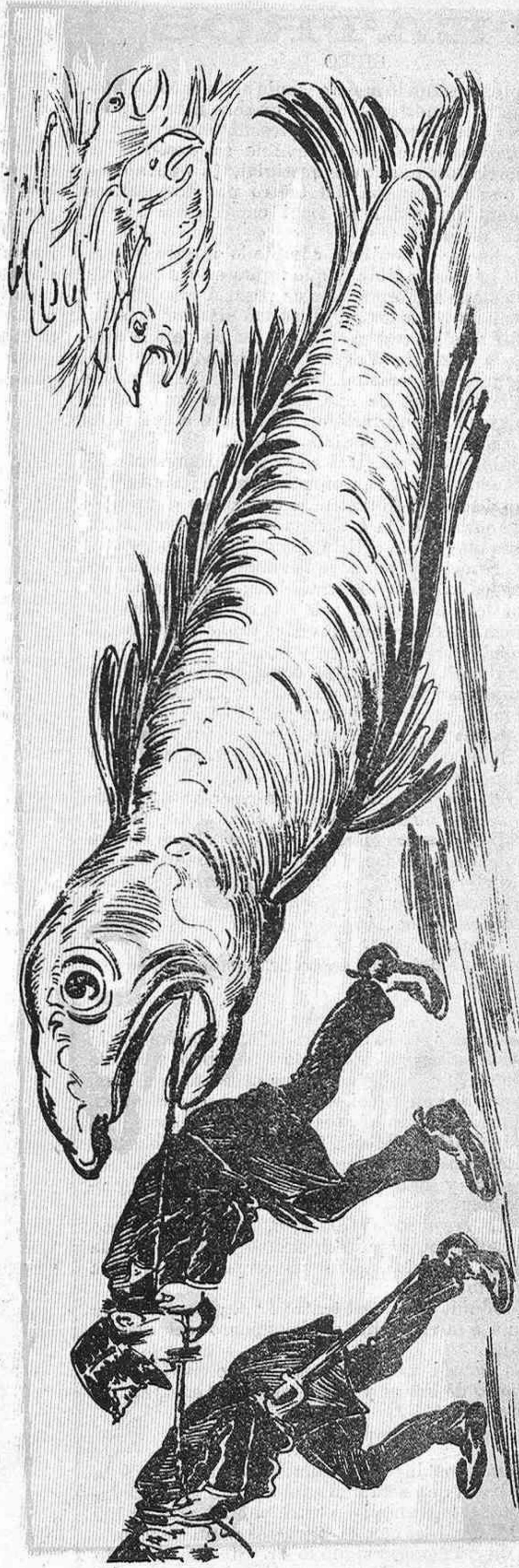

Don Pánfilo Nuño Rodriguez de la Sangujuela, ex-investigador de Filipinas, que 's ha retirat ab vuytanta mil duros y cinch serveys de plata.

La Neude de Catalunya

Un honrat periodista.

La comissió dels Abastos ens fa vení bacallá y el transport desde la Riba i' han de fé 'is municipals.

TEATROS

LICEO

No compreném com lo mestre Goula ab la pericia y talent que 'ns ha demostrat possehir un sens fi de vegadas va inclourer en lo repertori de la present temporada á la ópera *Tannhauser*, constantli que de sa execució n'habia de sortir sumament desprestigiat, ja que ab los elements que la Empresa del teatro pot disposar, es completament impossible hi hagi cap mestre que 'n pugui sortir victoriós.

Ademès, habia de tenir en compte lo mestre Goula, la obligació imprescindible y que figura en las bases de arrendament, que la Empresa ha de posar ópera diferenta cada setmana y per lo tant al mestre director no se li pot concedir mes de tres ó quatre ensajos pera la mateixa y que la ópera de Wagner descrita, además de un complert y numerós personal de coros y orquesta, necessita lo menos un mes de ensajos; natural era donchs, que no pensés en aventurarse en dita ópera si no volía exposarse á un fracás, com aixís succehí.

Que lo públich que assistí á sa primera representació duya *malas intencions* y son propósit era de reventar als artistas, ho demostrá en distintas ocasions y d' un modo palpable en la sortida á escena de la notable tiple Srta. Carrera que com á artista debutant, ja coneguda y aplaudida de nostre públich, se la saludá, saludo que no permeteren los exaltats ó filarmónichs; demostració per si sola pera desconcertar no sols á la Srta. Carrera sinó al artista mes notable y bregat en las *broncas* que pugui haverhi en escena.

Individualment *Tannhauser* contá ab bons artistas y sa execució hauria sigut sumament aplaudida en altres ocasions, ja que en distints passatjes se feren ab justicia aplaudir las Srtas. Carrera y Grassot y Srs. Angioletti y Blanchart, pero la consigna estava donada y havia de cumplir: e, fos ó no fos ab rahó.

Al grupo de *sabis* wagneristas que esperavan ab deliri las mes petites discrepancias de coros y orquesta y per lo tant fer pagar los plats trencats al célebre mestre Goula, los debém recordar al seu mestre predilecte Sr. Fischer que ab tan *salero* y *talent* dirigí en la temporada d' hivern passada lo *Lohengrin* y *Hensel é Gretel* y que meditin com ho hauria fet are, ab *Tannhauser*.

Y prou d' aquesta ópera.

Pera avuy y ab debut del tenor Sr. Cremonini, se posará *Me fustófele*.

ROMEA

Poch acertat estigué lo Sr. Parellada en la traducció de sa obra *El regimiento de Lupión* que ab lo titol de *Lo regiment de Malgrat* ha adaptat á la escena catalana.

Las escenas que en la obra castellana son cómicas, en la traducció resultan xavacanas degut en gran part á que son de difícil traducció, ja que es impossible que á tipos andalussos se 'ls pugui fer parlar ab claritat nostra llengua y han de apelar á bestiesas per justificar sas ridiculesas.

Además *Lo regiment de Malgrat*, es obra de poca consistencia. Ab tot, lo públich manso y bonatxó de la casa hi rigué un xich, pero no creyém sigui obra de durada en lo cartell.

S' ha reproduhit en aquest teatro *L' alegría que passa* que en honor á la vritat no es del género del mateix y... no resulta.

Hi há en estudi varias obras, entre ellas *Un condepnat à mort* de Ferrer y Codina que ja s' ensajava en lo Decembre passat.

TIVOLI

La obra que sens dupte ha donat millor resultat á la companyia lírica que actua en aquest teatro es *La Dolores* que ab tot y haverla vist nostre publich mes de 150 vegadas, hi ha assistit com si 's tractés d' un estreno.

L' héroe de *La Dolores* sigué lo Sr. Simonetti en lo Lázaro, logrant una verdadera ovació en la romanza del

tercer acte. Compartí lo triomf ab la Srta. Ortega y los Srs. Gil Rey y Beut.

Sembla que próximament se posará *Curro Vargas* y *La cortijera*.

PLASSA VELLA de la Barceloneta

Pera diumenje proxím está anunciada la inauguració de la temporada, que son empresari l' inteligent Abelardo Guarner, se proposa sigui ab corrida notable, per lo que ha contractat als valents matadors *Algabeño*, *Lagartijo* y *Machaquito* á fi de que ab sas *cuadrillas* se las entenguin ab sis escullidissims toros de Perez de la Conxa.

Sabém que lo bestia es de primera, tant per lo bon mossos que son, com per las *armas* que treginan, lo que fá esperar una magnifica corrida.

Que sigui l' enhorabona D. Abelardo puig es sapigut que es un empresari dels que hi entenen.

NOVA PLASSA DE TOROS

(Arenas de Barcelona)

Ab una entrada extraordinaria per lo plé, se dongué diumenje passat la segona corrida de la temporada habentnos presentat la Empresa Martinez, bestia de la ganaderia de Conxa Sierra que ab tot y ser de desetxo, acreditá á dita ganaderia per lo ben criat y *bravucón* del mateix, á excepció del segon que ni per un carretó hauria servit.

Dels matadors sobresurtí en *Revertito* tant en la mort del quint toro, com en un parell de banderillas que clavá al mateix y en lo salt de la *garrocha* que dongué en lo sisé de la tarde.

Lo matador *Morenito* estigué sols regular y *Lagartijillo chico* procurá rehabilitarse del diumenje anterior. Los banderilleros cumpliren acertadament.

UN COMICH RETIRAT.

A una

(SONET)

Aprofitant la foscó
d' una nit d' hivern sens lluna,
aprop la barca d' en Pruna
estavas parlant d' amor,

y ho feyas ab tal ardor
que, creu que semblavas una
«vengadora» qu' en nit bruna
va á la cassa del «senyor».

Blanch com la bolva de neu
y fret com glas, Angeleta,
'l sentirte vaig quedar.

¡Qui t' ha vist un temps y 't veu!
¡ay de tú si la barqueta
un instant pogués parlar!

RAMON AMORÓS.

Rejolins!

Si 't falta diné y treball;
prou farás algún badall.

Molts cops als homes de ciencia;
els hi falta la conciencia.

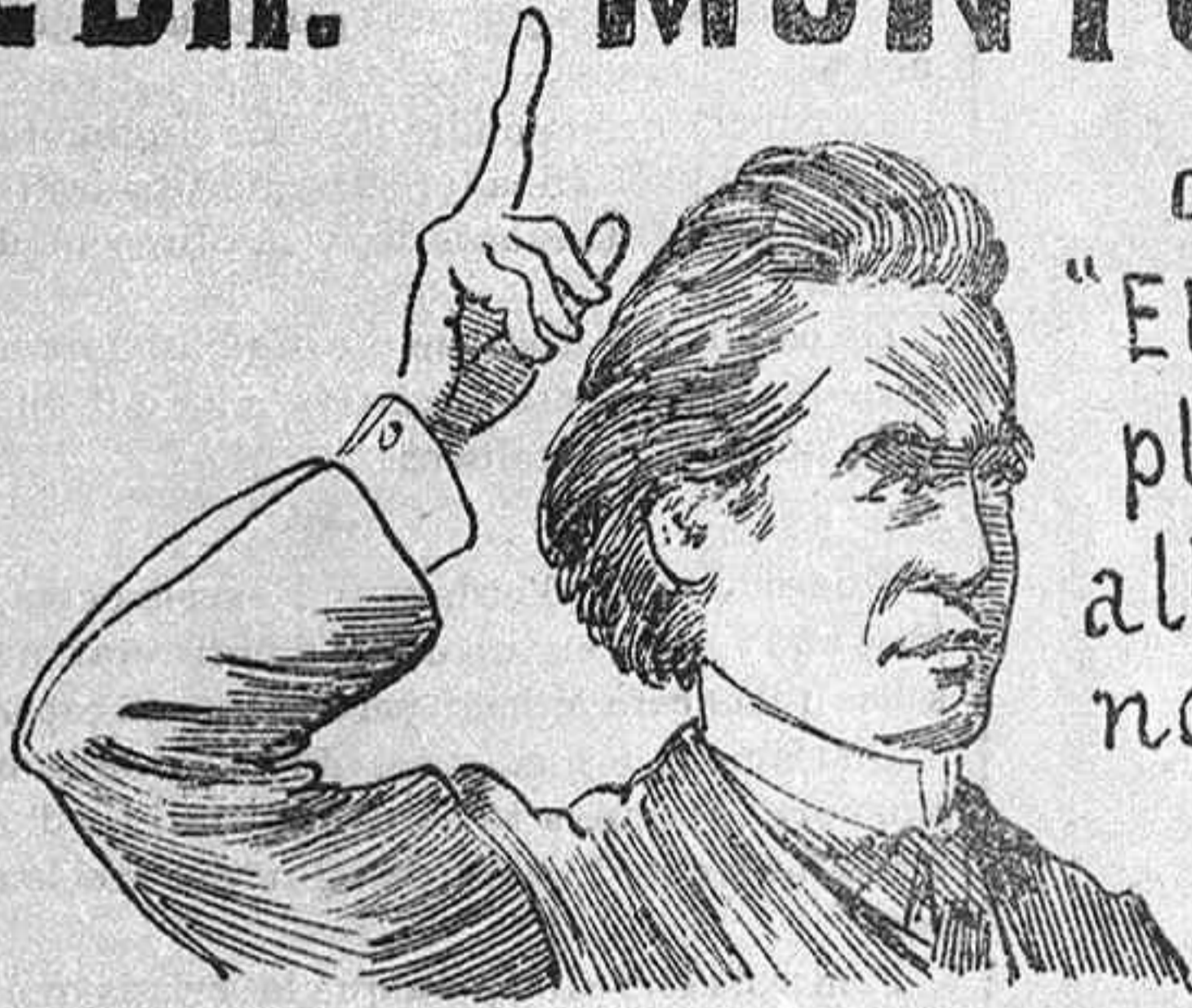
Si vols estudiá á la dona,
no 'n trovarás cap de bona.

Qui no es rich y té criats;
té 'ls inglesos á grapats.

AIGUA-FREDA.

ELS ESPAVILATS

EL DR. MUNYON

diu:
"El dia que
ploquin
albardas
no n'arri-

vará ni una à terra"

El nen: Miris, papa; aquest senyor fa com nosaltres al col·legi. Demana per fer pi-pi.
El pare: No, fill meu; aquest senyor té més de filòsof que de metje. Parla com si 'ns hagués vist las orelles.

Regalos als lectors

— DE —

LA TOMASA

LA TOMASA
CUPÓ PRIMA N.º 27 (1)

Que dona dret á adquirir per

DOS RALS

la comedia en tres actes y en vers

Lo rebadá

original de J. FELIU Y CODINA

qual preu corrent es lo de

DOS PESSETAS

(1) Caduca als vuyt días ó avans si s' agotan
'ls exemplars.

Campanadas

Lo representant de la companyia Munyon, 'ns ha favoregut ab la remesa d' unas mostrás d' alguns de 'ls remeys del doctor nort-americaná que tant fan anar endoyna aquestos dias els diaris.

Agrahím la galanteria, mes nostra franquesa 'ns obliga á declarar que no tenim cap fé ab los especifichs y molt menos ab los de procedencia nort-americana.

La explotació y propaganda de 'ls remeys Munyon á Barcelona está fentse d' una manera verdaderament genial, pero aixó no 'ns proba res més, sino que 's tracta d' una companyia molt poderosa que té la má molt trencada en aquest género de negocis. Per convèncernos hém de fer com Sant Tomás.... Veure y tocar.

No dirém del doctor Munyon qu' es un *sacamuélas* pràctic, pero si dirém que l' home de ciencia no s' ajup á certs procediments per fer surar 'ls remeys que preconisa.

*
*
*

Hem rebut un número extraordinari dedicat als boers, del periódich setmanal *Don Quijote* que 's publica á Madrit.

Es un número notable. Porta originals de 'n Nakens, Romero Robledo, Rodrigo Soriano, A. Sawa, Ferrari, Costa, Esquerdo, Manel del Palacio, Frederich Rubio, Moya, Cavia, Rueda, Silveri Lanza, Burell, Miquel Sawa, Alfred Calderón, Millán, Ortega Munilla y Sinesi Delgado.

Lo més atractiu del extraordinari es que la empresa del *Don Quijote* dedica 'l producte de la venda á comprar una corona d' or y llorer, la que será enviada al president Krüger pera que aquest la fassi arribar á mans del heróich general boer Delarey, lo vencedor de Methuen.

Ab tant generós fi, encara que no combreguém en la iglesia del *Don Quijote*, no podém menos de recomanar son extraordinari al públich catalá.

*
*
*

Aquesta nit tindrà lloch en lo teatro Principal de Gracia una escullida funció que 'ls seus iniciadors—una colla de joves generosos de la barriada—celebran ab l' objecte de contribuir ab son producte á beneficiar las familias de 'ls morts, ferits y presos per la *Juèlga* general de Febrer últim.

La funció 's compondrá de «Los Hugonotes» «La muela del juicio» y «El afinador» desempenyadas totas tres obras per distingits aficionats baix la direcció de don Jaume Soteras.

No cal dir que desitjém als organizadors un plé á vessar pera que sa generosa iniciativa redundi en benefici de un gran número de infelissos.

*
*
*

Mossén Jacinto Verdaguer, l' excels poeta, segueix lluytant ab la mort en un estat de gravetat acentuada, pero sense qu' encare s' hagi perdut tota la esperansa.

Diariament nos enterém del curs de la malaltia y sentim com Catalunya tota, las alternativas d' encoratjament ó desilusió que l' estat de salut del excelent poeta inspiran.

Fem vots fervents pera que la crissis que mossén Cinto está atravessant, 's resolgui tant bé com tothom desitja.

¡Pobre Mossén Cinto!

Lo més terrible, ab serho molt, no es la malaltia, es la necessitat ab que lluyta. El dia que s' ajegué tenia quinze pessetas á casa. Avuy compta sols ab las *rendas* de son benefici de Bethém (quatre duros al mes) y... ab la caritat de 'ls que poden y volen. ¡Que no volen tots! Precisament els companys de ministeri, els que més alardejan de sos sentiments religiosos dintre 'l regionalisme, han girat la esquena al exemplar sacerdot, perque no 's deixá tancar en lo manicomi que li havia destinat el bisbe Morgades.

*
*
*

La odisea de 'ls diputats radicals espanyols per terras estrangeras ja comensa á intrígar-me de mala manera.

Han anat á Paris ab la intenció de fer un meeting contra la reacció que impera á Espanya, han estat alli la *mar* de dias y 'l meeting no s' ha fet; ells diuen que per ordres del govern francés, mentres aquest manifesta que no tenia perque privarlo.

Ara son á Bèlgica ab la intenció de donar el meeting referit á Bruselas, que es lo mateix que jo empipat de la meva sogra anés á explicar mas penas á las pirámides d' Egipte.

Las explicacions que referents al viatjet de marras donan altres, son molt variadas.

Un diu que 'l Govern se 'ls ha tret d' Espanya perque no siguin aquí durant las festas de la coronació. Altres explican qu' han anat al extranger á aixecar un empréstit per derrocar lo existent. No falta qui afegeix que la intervenció d' Inglaterra es la que 'ls ha obligat á fugir d' Espanya.

—¿D' Inglaterra? dirán vostés estranyats.

—Sí, homes; de 'ls *inglesos*, que á lo que sembla son els grans enemichs de 'ls que ab sos discursos 'ns volen posá 'l pa á la post.

*
*
*

Ab las degudas salvetats fém pública una noticia qu' hém rebut per conducte fidedigne.

Se 'ns ha jurat y perjurat que un de 'ls personatjes que l' altre dia tingueren l' honor de cubrirse devant de la Reina, al ferlos grans d' Espanya, fou don Xavier Tort y Martorell.

¡En *Cavientu*, gran d' Espanya!

Aixó es senzillament un impossible.

*
*
*

El Lliberal donà diumenje passat una campanada notable.

Per commemorar l' aniversari de la surtida del periòdich, feu un número extraordinari de dotze planas ó sigui uns quatre metros quadrats de paper, atapahits de lletra menuda, y donà l' exemplar á cinch céntims.

Com á negoci editorial era ruinós, ja que del paper sol 'ls drapayres ne davan els cinch céntims del cost.

Com á éxit periodistich, lo de sempre; una *portuguessada* explicant als vehins de Bábua qu' ell era lo més guapo, y lo més necessari de 'ls periodichs. Aixó últim fou sens dupte lo més ensopegat.

A *La Tomasa* li dedicá uns quants requiebros que li agrahim, pero se li escapá en cambi una grosseria imperdonable. Li diu *vella*, sent aixis qu' á cap femella li agrada que li retreguin 'ls anys.

¿Qué diria 'l *Lliberal* si nosaltres suposéssim que 'l número extraordinari, aquest gran negoci de donar duros á quatre pessetas, ha pogut ferlo gracias al *olvidat* remanent de la famosa corrida de toros? ..

Pero nosaltres no ho dihém, porque no volém ser grossers

Per mediació de la comissió d' abastiments del Ajuntament hem rebut de part de 'ls Srs. Font y Milá d' aquest comers, introductors de pesca salada, una mostra de bacallá de las Islas Canarias, que s' intenta vendre publicament en nostra ciutat com á ensaig.

El que no va dir-res á nosaltres destinat, ha sigut, segons els desitjos de 'ls donants, sotmés á dessalament en la forma acostumada; després s' ha guisat en las varias formas clássicas que 's nomenan «á la viscaína» «ab romesco» y ab «democráticas patatas»; se n' ha deixat també una partida per fregir y un' altra per fer els sabrosos bunyols de que parla en *Pitarra* en *Lo cantador*, y després d' aquestas probas, nostra calitat d' imparcials perits en la materia 'ns obliga á fer las declaracions següents;

1er. El bacallá de Canarias no deixa res que desitjar al costat de 'ls més exquisits d' Escocia, Islandia y Terranova.

2on. Es susceptible d' admetre tots els guisos y manipulacions del bacallá extranger, al que susstituheix ab ventatja per lo fresch, sá y nutritiu.

3er. Atenent á que, segons noticias oficiosas, dit bacallá canari 's vendrá á uns vint céntims lliura, mentres l' altre costa 'l doble, no vacilém en fer constar que 'ls senyors Font y Milá al introduhir lo bacallá de Canarias á Barcelona prestan un verdader servey á las classes proletarias y 's fan dignes de la nostra estima.

Ab declarar lo que queda estampat y ab donar las gracias al que 'ns ha favoregut ab l' envio del bacallá en questió, queda complerta nostra tasca.

Ha estat tancat uns quants dies á la presó y encara continúa detingut en son domicili per respondre á las resultas d' un procés que las autoritats militars li instruheixen, nostre company lo director de *La Veu de Catalunya* don Enrich Prat de la Riba.

De igual modo que ab condol sapiguerém sa estada en lo *chalet* del carrer d' Amalia, hem sapigut ab alegría son traslado al domicili propi y ab lo mateix interés desitjém que lo procés que 'ls tribunals militars li segueixen, no tingui conseqüencias desagradables.

Per allá 'ls vols de la Creu Cuberta, hi havia un arcalde de barri que facilitava documents de quintas, certificats de bona conducta, fés de pobresa, etc. que dehuen despatarse gratuítament, fentne pagar drets ab arreglo á una tarifa qu' ell mateix s' havia conjuminat.

Per més cinisme, firmava 'ls documents ab noms imaginaris com *Juan Sin Tierra*, *Diego Corrientes*, *Lluís Candelas*, etc. etc.

¡Quina barra!

No content ab explotar á sas víctimas, encara hi afegia la desfatzatés de figurarse un *Diego Corrientes*, qui al menos tenia la guapesa de agafar un trabuch y surtir al cami real á jugarse la vida.

L' arcalde senyor Amat, al enterarse de qu' entre sos subordinats existia una *púa* d' aquest calibre, s' apressurá á enviarli las dimissorias.

Poca cosa. Ja que l' home 's dalia per figurar entre 'ls *bandidos* de més celebritat, era precis portar la farsa al limit. Havia que ferli trabar coneixensa ab la guardia civil y ferli recorre tota Espanya de *passo!*

Correspondencias

Senyoras.

Roseta Serra. Celebro sa assiduitat. Admés tot lo surtit y lo que aquesta setmana envia.— *Sileta*. Voste no té des. perdici. Serveix tot fins la última ratlla.— *Margaridó*. Ab tota la bona voluntat haig de contestarli lo que vosté diu al seu galantejador. ¡Carbassa! No 's desanimi y envihi.— *J. C. B. Llansá*. Moltes gracias per la propaganda y elogis. Espero sos originals.— *Ninóns*. *Vich*. Sento que no puga ser. Es depressiu per vosté mateixa y no 'm va bé á la plana.— *Enriqueta R.* ¿Que l' aconselli?... L' assumpto es massa serio; necessitaria més detalls.

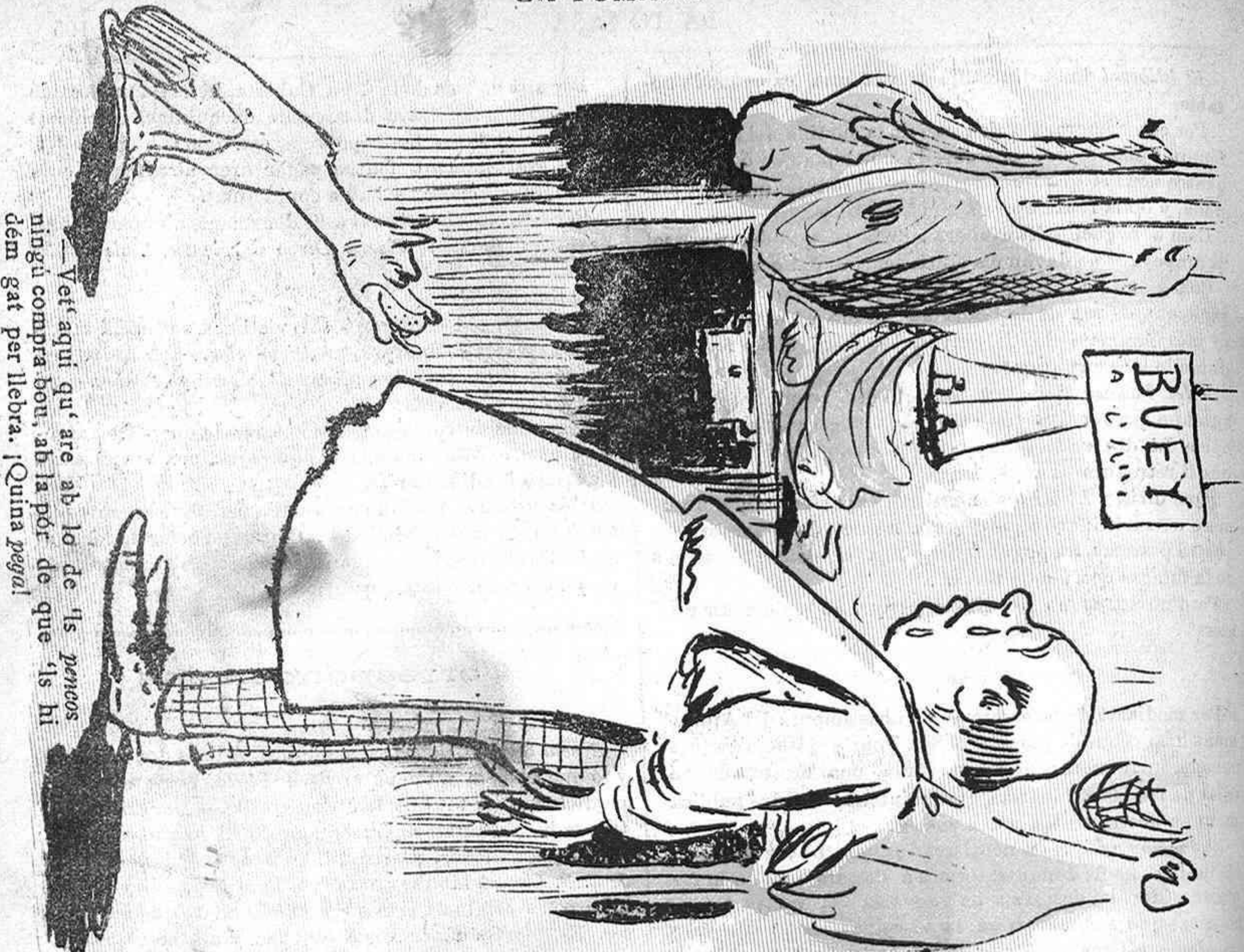
D. R. B.

Senyors.

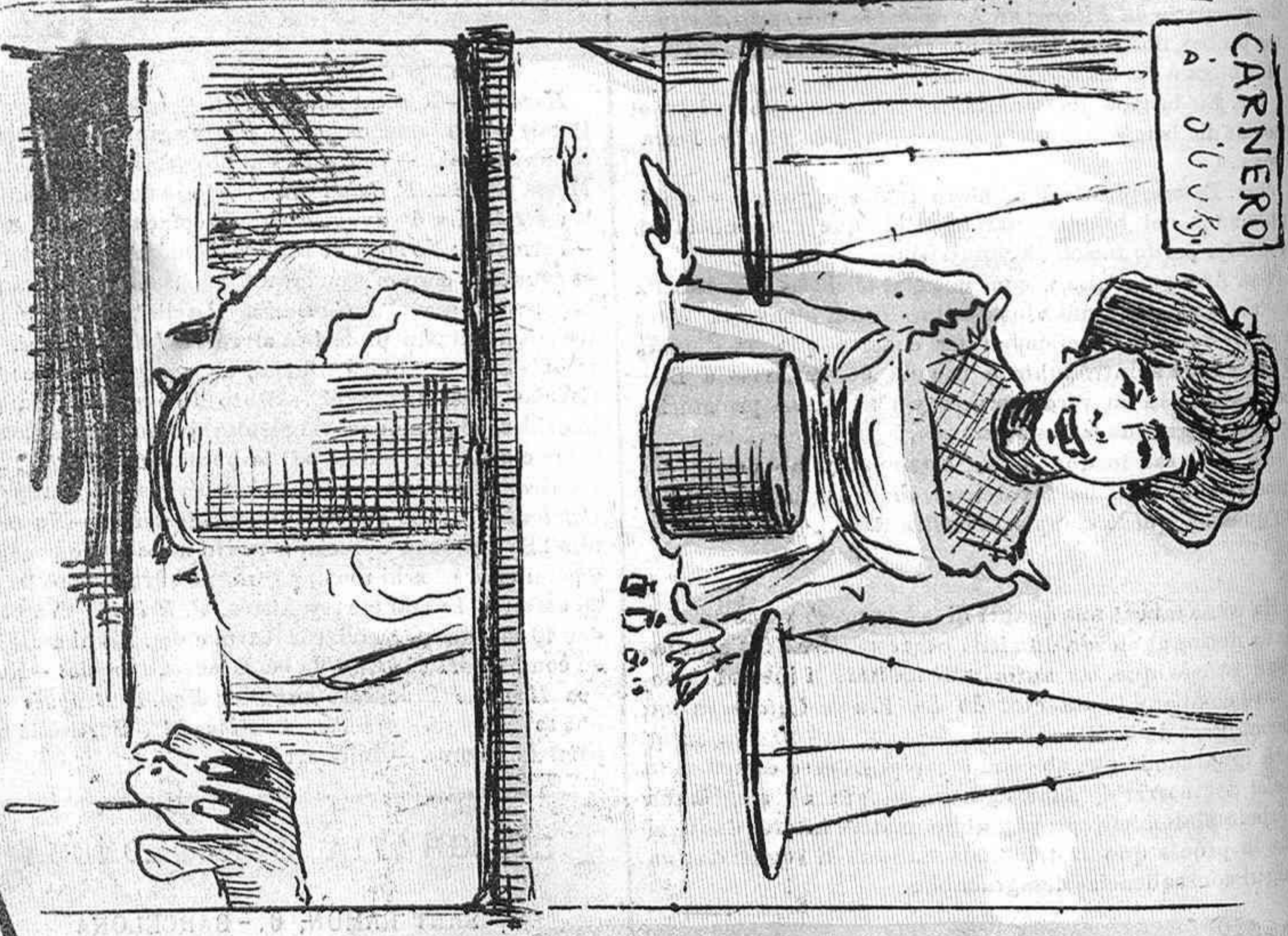
Hernani.—Retocat anirá. *Emili Reimbau*. *Coimbra*. (Portugal) —Totas, menos la titulada «Fugiune» qu' es perillosa. *Redembach*. —Veuré de publicarla. *Leopold Mariné*. —Massa tristesa. *F. Saladrigas*. —No sé á quina composició 's refereix. La d' avuy surtirá arreglada. *Ferrán Anguisti*. —Permétim: No soch de la seva opinió. Avuy ja sé que no es prudent, pero més endevant forsosament haurá de rebaixarse el nivell. *J. Gausachs*. —La lletra es bona, pero 'l treball no vá. Ho preferiria al revés. *Joseph Cabré*. —Enterat del avis, tindré present al tipo que 'm recomana. Gracias. *Xech de Llansá*. —Sento dirli que no resulta publicables; com tampoch 'm resulta qu' envihi las cartas ab sobre clós. *F. S.* —Está bé, se publicarà. *Eduard Thomás Culebra* (*Colombia*). —Está molt bé, gracias y repoteixi. *Catalanista*. —Tot menos l' *Idili*. *Montabliz*. —No 's desanimi. Sab que se l' aprecia; lo que hi ha es que ó per llarchs ó per no haverlos hi tocat el torn, no surten, pero 'ls tinch en cartera. Envihi curt y xistós. *J. Cristiá*. —Va bé. Nos deu 10 céntims per enviar la carta closa. Els hi carreguém en compte. *Matabroca*. —Va bé. Gracias. *Corgelat*. —No *sirva*. *Homedes* Procuraré enquistar algo. *S. Brugués*. —Rebut tot, acceptat y gracias. *A Ribas Ll*. —Surtirá la major part. *R. Amorós*. —Anirá arreglat.

LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

—Vet' aquí qu' are ab lo de 'ls pencos
ningú compra bou, ab la pór de que 'ls hi
dém gat per llebra. ¡Quina pega!

—Vet' aquí qu' ab la pór del caball, la gent no
vol bou y 'l moltó sembla pá benehit ¡Quina ganga!

OSTA